Ruso Henrik 18.1.2024

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluministerineuvosto 23.-24.11.2023

Koulutus: hyväksyttiin neuvoston suositus digitaalisen koulutuksen onnistumisen tekijöistä ja digitaalisten taitojen koulutustarjonnan parantamisesta koulutusalalla sekä päätelmät koulutuksen vaikutuksesta yhteisten eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden vahvistamiselle. Politiikkakeskustelu käytiin naisosaajien houkuttelemisesta STEAM-aloille (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet, taideala ja matematiikka).
Nuoriso: hyväksyttiin päätelmät mielenterveyden ongelmien vaikutuksista eurooppalaisiin nuoriin ja ongelmiin vastaamisesta sekä nuorisopolitiikan valtavirtaistamisesta EU:n päätöksentekoprosesseissa. Politiikkakeskustelu käytiin nuorten roolista EU:n päätöksentekoprosesseissa.
Kulttuuri, AV ja media: hyväksyttiin päätelmät Euroopan videopelialan kulttuurisen ja luovan ulottuvuuden vahvistamisesta ja käytiin politiikkakeskustelu taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten asemasta ja mm. työolosuhteiden parantamisesta.
Urheilu: hyväksyttiin päätelmät naisista ja tasa-arvosta urheilun alalla. Politiikkakeskustelu käytiin turvallisesta liikuntaympäristöstä.

Hyväksyttiin

- Päätelmät koulutuksen vaikutuksesta yhteisten eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden vahvistamiseen (14530/23 + ADD 1–2). Komissio korosti Erasmus+ ohjelman merkitystä tässä.
- Neuvoston suositus digitaalisen koulutuksen onnistumisen keskeisistä mahdollistavista tekijöistä (14531/23). Komissio korosti merkitystä osana digitaalista siirtymää.
- Neuvoston suositus digitaitojen tarjonnan parantamisesta koulutusalalla (13601/23 + ADD 1-2). Komissio korosti merkitystä osana digitaalista siirtymää.
- Päätelmät nuorisoasioiden valtavirtaistamisen edistämisestä Euroopan unionin päätöksentekoprosesseissa (14572/23 + ADD 1). Tärkeä on huomioida myös nuoret, joilla on vähemmän osallistumismahdollisuuksia.
- Päätelmät kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta nuorten mielenterveyteen Euroopan unionissa (14489/23 + ADD 1). Komission mukaan pandemia ja maailmanpoliittiset kriisit ovat merkittävä riski nuorten mielenterveydelle. Päätelmät ovat linjassa komission tiedonannon kanssa, jossa on erilaisia toimia mielenterveyden edistämiseksi. Erasmus-rahoitus on tärkeä väline EU-tason yhteistyössä.
- Neuvoston päätelmät kulttuurisen ja luovan ulottuvuuden vahvistamisesta eurooppalaisella videopelialalla (14679/23 + ADD 1–3). Puheenjohtaja totesi pj-kauden yhtenä prioriteettina olleen videopelialan vahvistaminen, koska alalla merkittävä vaikutus etenkin nuorten eurooppalaisten elämään. Yksi sektorin haasteista on naisten osuus työvoimasta. Kyse on neuvoston ensimmäisestä videopelialaa koskevasta asiakirjasta. Komissio totesi, että yli puolet eurooppalaisista pelaa videopelejä. Monissa peleissä on kulttuurisisältöjä: on upeita narratiivisia pelejä ja pelejä, joita voidaan kutsua taiteeksi. Peleissä korostuu yhteisöllisyys, ja niissä yhdistyy luovuus ja digitaalisuus. Komissio pitää päätelmien saamista aiheesta oikea-aikaisena. Videopeliala on taloudellisesti merkittävä, viime vuonna sen arvo oli

23.5 miljardia euroa. Mutta Eurooppa on menettämässä markkinaosuuttaan. 40 % yrityksistä kärsii työvoimapulasta. Alaa tuetaan Luova Eurooppa –ohjelmasta ja InvestEU-ohjelmasta.

- Päätelmät "Naiset ja tasa-arvo urheilun alalla" (14242/23 + ADD 1–3). Puheenjohtaja totesi päätelmien vahvistavan eurooppalaisia arvoja. Sukupuolten tasa-arvo on edelleen huomattava haaste Euroopassa ja tämän vuoksi päätelmissä esitetään useita toimia tilanteen parantamiseksi. Komissio katsoi, että paljon työtä tämän eteen on vielä tehtävissä.

Käytiin seuraavat politiikkakeskustelut:

Naisosaajien houkutteleminen STEAM-aloille (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet, taideala ja matematiikka) (14702/23)

Keskustelun aiheena on etenkin naisten houkuttelu luonnontiedealoille. Kaikki jäsenvaltiot tulisi saada mukaan. Tiedossa on, että sukupuoliin liittyvät stereotypiat ovat edelleen voimakkaita ja naisten osuus aloilla on osin jopa vähentynyt. PISA-tuloksissa myös näkyvillä tyttöjen huonompi osaaminen matematiikassa.

Komissio kiinnitti huomiota ylipäätä liian pieneen STEAM-opiskelijoiden määrään Euroopassa, minkä lisäksi tyttöjä ja naisia vain kolmannes opiskelijoista. Myös työntekijöistä naisten osuus huomattavasti miehiä pienempi. STEAM-lähestymistapa tärkeä. PISA-tulosten mukaan 15-vuotiaiksi asti tytöt pärjäävät matematiikassa hyvin, mutta erot näkyvät tämän jälkeen. Opettajien rooli on keskeinen.

Keskustelussa jäsenmaat toivat esiin aiheen yhteiskunnallisen tärkeyden. Nähtiin, että tytöille ja naisille tarvitaan enemmän esikuvia STEAM-aloilla työskentelevistä naisista. Useat jäsenmaat mainitsivat kansalliset STEAM-strategiat. Todettiin myös, että tyttöjä tulisi innostaa STEAM-aloille jo varhaisessa vaiheessa. Tuotiin esiin, että vihreä ja digisiirtymää vaatii enemmän osaajia, ja naisten saaminen vahvemmin alalle olisi helppo tapa kaksinkertaistaa osaajat. Opetussuunnitelmatyö nähtiin tärkeänä työkaluna. Mainittiin myös palkkaerot, naisten pienemmät mahdollisuudet työllistyä aloille, vahvat stereotypiat. EU-tasolta toivottiin aloitteiden kautta houkuttelua ja kiinnostuksen lisäämistä. Suomi nosti esiin, että IT-alalla tarvitaan tasa-arvoisempaa jakaumaa, koska se edistää koko yhteiskuntaa. Teknologisten ratkaisujen tulee palvella kaikkia. Toivottiin myös poliitikkojen näyttävän esimerkkiä.

Komissio tunnistaa haasteen. Halutaan edelleen jatkaa hyvin käytäntöjen jakamista, ja luotetaan siihen, että koulutusjärjestelmät ratkaisevat haasteen. Puheenjohtaja kiitti hyvästä keskustelusta, toivoi EU:n tasolla vahvistettavan naisten mahdollisuuksia opiskella ja työllistyä STEAM-aloille ja kutsui OECD:n kanssa yhteistyössä järjestettävään STEAM konferenssiin 13.-14.12

Nuoriin kansalaisiinsa sitoutunut ja tulevaisuuteen suuntautuva Euroopan unioni: nuorten rooli EU:n päätöksentekoprosesseissa (14680/23)

Euroopan Nuorisofoorumin varapuheenjohtaja Christiana Xenofontos kertoi Nuorison teemavuoden tavoitteen olleen nuorisopolitiikan valtavirtaistaminen. Nuorten on oltava keskiössä uusien politiikkatoimien valmistelussa. Nyt hyväksytyt päätelmät sisältävät Youth Testin edistämisen, ja toiveena on, että jokainen DG ottaisi sen käyttöön ja nuorisonäkökulma näkyisi kaikissa teemoissa.

Komissio Ivanovan mukaan nuorten osallisuus päätöksentekoprosesseissa on tärkeää. Kansalaiset rooli ja sen myötä työkalupakki kansalaisten osallistumiseen on laajentunut. Komissio on sitoutunut antamaan nuorille suuremman roolin ja tähän on jo olemassa erilaisia lähestymistapoja. Erityisesti nuorisodialogin kehittäminen on tärkeää.

Jäsenmaat kertoivat puheenvuorossaan esimerkkejä kansalliselta tasolta nuorten osallistamiseksi. Puheenvuoroissa todettiin paikallistason merkityksellisen osallisuuden tukemisen olevan tärkeää ja nuorisovaltuustojen ja nuorisodialogin olevan hyviä työkaluja. Joissakin jäsenmaissa äänestysikäraja on laskettu 16-vuoteen ja käytössä on nuorisovaikutusten arviointi lainsäädäntöprosesseissa. Lisäksi on myös ymmärrettävä osallistumisen esteitä. Politiikassa on puututtava keskeisiin haasteisiin, joita nuoret kohtaavat. Nuorten on voitava osallistua tasa-arvoisina demokraattiseen päätöksentekoon. Suomi nosti lisäksi sähköisen osallistumisen EU-tasolla käytäväksi mahdolliseksi keskustelunaiheeksi.

Komissio totesi, että käynnissä olevaan Erasmus+ -ohjelman arvioinnissa on menossa julkinen kuuleminen. Huhtikuussa järjestetään nuorisoviikko, jossa myös EU-tason tapahtumia. Kehotti kaikkia osallistumaan.

Puheenjohtaja kiitti mielenkiintoisesta keskustelusta ja käytännön esimerkeistä.

Taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten työolojen parantaminen (14713/23 + COR 1)

Puheenjohtaja totesi EU:lla olevan vain rajallisesti toimivaltaa, mutta jäsenvaltiot voivat toimia asiassa. Komissio sanoi, että taide on inhimillisen toiminnan keskiössä ja identiteettimme perusta. Sen vuoksi on tärkeä huolehtia taiteilijoiden ja muiden alan ammattilaisten työoloista. Korona vaikutti alan elinvoimaisuuteen: 100 000 taiteilijaa on vaihtanut alaa ja ihmiset käyvät vähemmän kulttuurikohteissa ja tapahtumissa kuin ennen koronaa. Alan taloudellinen kestävyys on huolen aiheena. EU:lla on vain rajallisesti toimivaltaa, mutta jäsenvaltiot voivat toimia asiassa. Aiheeseen on tartuttu jo neuvoston työohjelmassa, OMC-työryhmätyöllä ja Culture Moves Europe –toimella. Ajankohtaisuutta lisää se, että EP hyväksyi lokakuussa mietinnön taiteilijoiden tilanteesta ja kulttuurialan elpymisestä EU:ssa. EP kehottaa komissiota tekemään ehdotuksen taiteilijan eurooppalaisesta asemasta (a European Status of the Artist), jolla vahvistetaan yhteiset puitteet kaikissa EU:n jäsenvaltioissa yhteisille työoloille ja vähimmäisvaatimuksille. Komissio tutkii parhaillaan EP:n mietintöä ja pohtii siihen vastausta.

Keskustelussa delegaatiot painottivat taiteen vapautta, mutta katsoivat hyvien työolojen olevan elinehto kulttuurisektorille. Osa delegaatioista kannatti varovasti keskustelua työolojen harmonisoinnista EU-tasolla esim. perustulosta tai minimipalkasta sopimiseksi. Suurempi osa painotti kuitenkin jo olemassa olevan yhteistyön lisäämistä esim. hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi. Osa jäsenvaltioista, ml Suomi, kertoi kansallisista aloitteista, joiden avulla taiteilijoita ja kulttuurialan ammattilaisia on pyritty tukemaan, kuten esimerkiksi sosiaaliturvauudistuksista, verohelpotuksista, apurahajärjestelmistä ja kansallisista ammattirekistereistä. Myös tekoälynkäytön yleistyminen huomioitiin puheenvuoroissa, ml Suomen puheenvuorossa, ja sille toivottiin yhteisiä suuntaviivoja tekijänoikeuksien turvaamisen varmistamiseksi. Suomen puheenvuorossa tuotiin myös esille, että taiteen ja taiteilijoiden vapaus on turvattu perustuslailla, taiteen ja kulttuurin olevan sekä itseisarvo että laajasti hyödyksi yhteiskunnalle.

Komissio totesi keskustelun jälkeen, että komissio on sitoutunut taiteilijoiden sekä kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten työolojen parantamiseen. Alalle tulee olla rahoitus, jotta se kukoistaa ja voi rikastuttaa ja jättää pysyvän merkin Euroopan kulttuurielämään. Ei voi olla niin että ala vain yrittää selvitä hengissä.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen todeten, että on kartoitettu jäsenvaltioiden toimia ja todettu alan suojelun olevan tärkeää. Komission raporttien hyödyntäminen tärkeää. Jäsenvaltioilla on jo toimia aseman parantamiseen mm. minimipalkka, peruspalkka, luovuuden lisääminen, task force työstä, verotus, sekä taiteen vapaus että valtion tuki samanaikaisesti, tasa-arvo naisten ja miesten palkkauksessa. Vertailukelpoinen tilastotieto ja tekoälyn vaikutus myös tulevia työstettäviä teemoja.

Turvalliset ympäristöt urheilussa (14108/23)

Puheenjohtaja totesi alustuksessaan, että turvalliseen urheiluun liittyy useita erilaisia näkökulmia, jotka liittyvät sekä urheilijan fyysiseen turvallisuuteen että ympäristöön, jossa urheilua tehdään. Kansainvälinen yhteistyö tässä on tärkeää.

Keskustelun aluksi kuultiin Ukrainan urheiluministerin videotervehdys, jossa hän pyysi tukea sekä Ukrainan urheilijoille että vetoomuksissa estää venäläisten ja valkovenäläisten urheilijoiden osallistuminen kansainvälisiin urheilutapahtumiin hyökkäyssodan jatkuessa.

Komissio totesi häirinnän urheilussa saaneen useita eri muotoja, vaikka urheilujärjestö on pyrkinyt sen estämiseen. Komissio tekee työtä turvallisuuden lisäämiseksi jäsenvaltioiden tukena ja toivoo näiden aspektien tulevan huomioiduksi myös tulevassa työsuunnitelmassa. Erasmus+ -ohjelma väline toimien rahoittamiseksi.

Keskustelussa delegaatiot, ml Suomi, painottivat turvallisuuden merkitystä kaikessa urheilussa ja etenkin urheilutapahtumien järjestämisen yhteydessä. Useat jäsenvaltiot kiinnittivät huomiota myös tiedottamiseen, jotta ilmoitusten tekeminen olisi häirinnän tai muun epäasiallisen käytöksen kohteiksi joutuneille mahdollisimman yksinkertaista.

Kansallisista toimista mainittiin mm. rahoituksen vähentäminen tai poistaminen järjestöiltä, jotka eivät kiinnitä asiaan riittävästi huomiota, riippumattomien integriteettikeskusten perustaminen ja valmentajien koulutuksen kehittäminen. EU-tason toimien tehostamiseksi ehdotettiin mm. lasten kanssa toimivien henkilöiden rikostaustan selvittämisen helpottamista yli rajojen, työ ihmisoikeuksien puolustamiseksi suurten urheilutapahtuminen yhteydessä, tiedonvaihto, tutkimusyhteistyö ja Erasmus+-yhteistyö. Suomi toi esille myös kestävän urheilun sekä ”et ole yksin” –ohjelmat ja kannusti parhaiden käytäntöjen vaihtoon EU-tasolla.

Komissio totesi turvallisen urheilun eteen olevan vielä paljon tehtävää. Vastattava haasteisiin suurten urheilutapahtumien yhteydessä Euroopassa. Eurooppalaisten arvojen edistäminen näissä tapahtumissa myös tärkeää.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen todeten, että teema on yhteisenä huolena ja työtä riittää edelleen. Syrjintä tulee voida kitkeä urheilusta. Työ on aloitettava jo kouluista ja nuorista. Kyse ei ole vain fyysistä paikoista, vaan myös psyykkisestä turvallisuudesta. Keskustelua on tarpeen jatkaa.

Suomen edustajat
Ministerit Henriksson ja Bergqvist sekä virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
asiakohdittain